
Årsmelding 2012

Bilder: V: Kunstig vannede rismarker i Laos, nedstrøms Nam Theun. H: Møte med landsbyleder nedstrøms for Theun Hinboun kraftverket, Laos. Begge foto Jonas Holmqvist.

Høydepunkter i 2012

Med opprettelsen av stilling som informasjonsmedarbeider i andre halvår 2011 og nyansettelse av Daglig leder samme høst, har 2012 uunngåelig blitt noe preget av innkjøring. Vi har brukt tid på å få på plass nye løsninger og diskutere prioriteringer. Likevel mener vi året også er preget av høy aktivitet og kvalitativt godt innhold.

Vi har i 2012 utgitt tre rapporter pluss opptrykk av en ny oversatt versjon. Vi har hatt god bredde i type arrangementer, og dekket mange temaer knyttet til både vannkraft, investeringer, offentlige tjenester og vanntilgang.

I 2012 som tidligere har vi koordinert Blå Oktober kampanjen og har hatt ansvar for egne seminarer om utviklingsagendaen post 2015, og filmvisninger med vann som tema. Blå oktober har også vært en arena hvor vi har hatt internasjonale innledere til å belyse problemstillingene vi jobber med.

I 2012 ble det innført krav om å følge International Finance Corporation (IFC) sine Performance Standards for alle norske vannkraftprosjekter. En betydelig seier for vannbevegelsen og FIVAS. FIVAS har også engasjert seg i politisk debatt om blant annet Rio+20 og Energy+. Menneskeretten til vann og sanitær ble forsterket gjennom konsensusbeslutning om sluttokument i toppmøtet i Rio, en seier FIVAS deler med mange andre.

Vi gjennomførte i løpet av året studiereiser til Etiopia og Laos for å studere henholdsvis norsk sektorbidrag til vannkraft, og Statkrafts utbygginger. FIVAS deltok også tungt på det alternative verdens vannforum FAME i Marseille, og har vært på World Water Week i Stockholm.

FIVAS har også hatt en oppgardering av nettsiden og det elektroniske nyhetsbrevet, og vi har videreutviklet satsingen på sosiale medier. Vi har hatt en jevn økning av rekkevidden på Facebook, og opplever å få gjennomslag som følge av interaksjoner på Twitter. Det later også til at bloggen vår er en kanal til beslutningstakere vi ønsker å nå.

FIVAS ser at vi har fått gjennomført svært mye aktivitet både mot de bredere målgrupper og gjennom media i 2012, vi har også hatt gjennomslag i flere viktige saker med rot i våre prinsipper. Samtidig ser vi at norske myndigheter over lang tid har kuttet norsk støtte til vann og sanitær og har en fortsatt sterk promotering av Norsk vannkraft. FIVAS trengs mer enn noen gang!

Bilde: Demonstrasjon under Verdens Vannforum i Marseille. Foto: Silje Hernes (FIVAS)

Arbeidsform

Arbeidet i FIVAS er avhengig av frivillig engasjement. Arbeidsfeltet til FIVAS er enormt og for å kunne dekke de viktigste sakene er det essensielt å ha en aktiv gruppe frivillige medarbeidere. Fivas har om lag 90 registrerte frivillige medarbeidere, av disse har om lag 10 deltatt aktivt i arbeidet i organisasjonen i året som gikk.

Styret

Styret har i 2012 bestått av:

- Silje Kjørberg Hernes (styreleder)
- Miguel Utreras(nestleder)
- Jørgen Magdahl
- Hilde Aass
- Kristin Lauvstad Tufte
- Maren Olene Kloster
- Jody Scholz

Vara:

- Guro Gjoerven
- Ola Hanserud

Det ble holdt 4 styremøter i 2012 og ett heldags styreseminar.

Ansatte

FIVAS har i 2012 hatt to fulltidsstillinger, daglig leder og informasjonsmedarbeider. Jonas Holmqvist er ansatt som daglig leder, og Anette Tjomsland er ansatt som informasjonsmedarbeider. På grunn av langvarig gradert sykmelding har Jørgen Magdahl vikariert som informasjonsmedarbeider (50 %), knyttet til enkelte prosjekter i perioden mai til november.

Finansiering

Årsregnskapet for Noradmidler viser et resultat på -4211 kroner.

FIVAS hadde ved utgangen av 2012 en egenkapital på 181 394 kr.

2012 er andre år av FIVAS rammeavtale med Norad. Over rammeavtalen får vi 1,4 millioner til informasjonsarbeid og drift. 260 000 er bundet til tiltak, mens 1,140 " disponeres som lønn og administrative kostnader. Ut over Noradstøtten får FIVAS 24 000 for å føre regnskap for Solhuset.

FIVAS har også koordinert finansieringen av Blå oktober, og har fått bidrag fra deltagende organisasjoner til kampanjen. I oppsettet er også inntekter og kostnader under Blå oktober gjengitt. Kampanjen gikk i år 703 kroner i underskudd. Dette dekkes av FIVAS egenkapital.

Aktiviteter gjennomført i 2012

I. Påvirkningsarbeid

FIVAS driver i varierende grad direkte påvirkningsarbeid. I 2012 har vi deltatt i, og tatt initiativ til flere prosjekter, med hensikt å påvirke norsk politikk. FIVAS har vært særlig aktive i prosessen frem mot FNs toppmøte for bærekraftig utvikling, Rio + 20, og i dialogen rundt Energy + (Norges energi- og klimainitiativ). 2012 har også gitt frukter av langsiktig arbeid i vannbevegelsen i Norge og internasjonalt. En lang kamp for å fastslå at standarder for vannkraftutbygging skal være obligatoriske og ikke frivillige, er kronet med seier ved at Utenriksdepartementet har bestemt at IFCs Performance Standards skal gjelde for alle vannkraftprosjekter med statlige midler. Internasjonalt er prinsippet om tilgang til vann og anstendige sanitærforhold knesatt gjennom inkluderingen i sluttdokumentet fra Rio + 20, som er vedtatt ved konsensus av FNs medlemsstater.

Policyarbeid

De viktigste sakene FIVAS har jobbet med i 2012 er følgende:

Vann og sanitær

FIVAS har opprettholdt et fokus på Norsk og multinasjonal **vann- og sanitærbistand**. Gjennom rapporten "From privatisation to corporatisation" har vi belyst hvordan endret tilnærming til privatisering fra Verdensbanken, og andre aktører, er en del av en nyliberal strategi som beholder mange av de samme virkemidlene og negative effektene. Fokus på vann- og sanitærbistand er også videreført i Blå Oktober-kampanjen hvor vi krever en økning av norsk bistand til vann og sanitær, og en stopp av overføringer til verdensbankens programmer for privatisering av slike tjenester. Vi opplever å få gehør for disse temaene, men ser at trenden med kutt i bistand til vann og sanitær fortsatt var nedadgående i 2012. Så vidt oss bekjent har vannrådgivere i både UD og Norad i løpet av 2012 funnet andre arbeidsplasser, og det er ikke klart om disse stillingene blir bemannet igjen. Vann som satsningsområde i norsk miljørettet utviklingssamarbeid¹ ser ut til å være forlatt.

FIVAS har også jobbet opp mot norske posisjoner til det internasjonale toppmøtet **Rio +20**. Vi har deltatt i konsultasjoner med UD, og med utviklingsminister Heikki Holmås, og har vært medarrangør på endagskonferansen *Food, Water and Energy in Rio + 20*, som resulterte i et innspillsdokument til norske myndigheter. FIVAS' fokus har særlig vært å hegne om menneskeretten til vann og sanitær, samt å unngå økt privatisering av vanntjenester. Så langt vi har forstått har den norske FN-delegasjonen og forhandlingsdelagasjonen tatt en sterk posisjon for vann og sanitær som menneskerett. Oppfordringen om private investeringer i vanninfrastruktur ble også luket ut fra sluttdokumentet, dette var et konkret innspill fra FIVAS til Utviklingsministeren.

¹ Regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid. 2006.

Energibistand og vannkraftprosjekter

Norsk energibistand har fått tiltagende oppmerksomhet med lanseringen av Energy +, eller *Norges energi- og klimainitiativ*, i oktober 2011. I 2012 har utforming av programmet stått på agendaen hos Utenriksdepartementet (UD) og sivilsamfunnet har vært invitert inn i konsultasjoner. FIVAS primære interesse er å unngå at dette blir et verktøy for stor vannkraft. Så langt er signalet fra UD at stor vannkraft ikke er aktuelt i Energy +. Småskala vannkraft har vært diskutert støttet i Etiopia under initiativet, men FIVAS kjenner ikke til at dette er inkludert i avtalen. FIVAS har også fulgt arbeidet under Norads "**Ren energi**" portefølje i 2012. Vi har særlig hatt et fokus på **Etiopia** og NVEs institusjonssamarbeid. Norsk samarbeid med Etiopia ble dekket av rapporten "In our image: Norway's role in the global hydropower industry". Vi lanserte rapporten med en paneldebatt på Ulandsseminaret på UiO hvor UD deltok i panelet. Dette ble fulgt opp med en studietur til Etiopia, og vi vil fortsette et arbeid opp mot norske myndigheter på dette feltet i 2013. I november deltok Kristin L. Tufte på et høynivåmøte med Utviklingsministeren om norsk Etiopapolitikk, sammen med andre representanter for forskning og sivilsamfunn.

Det har lenge vært et krav fra sivilsamfunnet at **standarder for miljø og sosiale konsekvenser** av næringsvirksomhet ikke skal være frivillig, men obligatoriske. Som påpekt ovenfor, fikk FIVAS i 2012 en seier ved at Utenriksdepartementet vedtok IFC Performance standards (PS) som gjeldende for alle norske vannkraftprosjekter utenlands. (offentlig finansierte, gjennom bistand eller medeierskap). Avgjørelsen kom før Energy+ ble promotert på Rio +20, etter en vurdering av forskjellige standarder i UD. FIVAS har lenge jobbet for at World Commission of Dams sine anbefalinger bør implementeres da disse har en sterkere beskyttelse av blant annet berørtes rettigheter. IFC PS har imidlertid tatt opp i seg noe av denne kritikken, og ble i 2012 tydeligere på urfolks rettighet til fritt informert forhåndssamtykke (FPIC).

Også i 2012 har FIVAS fulgt Energi Norges **dialogprosjekt "Bærekraftige Energiinvesteringer"**. På to todagersmøter årlig diskuteres utfordringer i vannkraftbransjens internasjonale operasjoner etter dialogprinsipper, med representanter for bransjen og norske myndigheter, samt deltagere fra det sivile samfunn. I 2012 har Energi Norge, Statkraft, Trønder Energi, BKK, SN Power, Norfund, GIEK, UD, OED og Norad vært representert. Fra sivilsamfunnet har Kirkens Nødhjelp, Naturvernforbundet, WWF, Forum for Utvikling og Miljø og FIVAS deltatt. I 2012 har tema for de to møtene henholdsvis vært korrupsjon, og grenseoppgang av ansvaret mellom selskaper og stater i utviklingsland. I tillegg har det vært diskutert sidetemaer, som norsk involvering i vannkraftutbygging i Myanmar. Gjennom dialogprosjektet er FIVAS invitert inn i et forstudie av vannforvaltning i Myanmar i 2013.

Etikkrådets arbeid med **Statens Pensjonsfond utland** (SPU/ oljefondet) og oljefondets investeringer i skadelige vannkraftprosjekter har vært et fokus som ble videreført fra 2011. I år har også debatten om utviklingseffekt av oljefondsinvesteringer, og kanalisering av oljefondet til utviklingsland kommet opp. Leder for Norfund, Kjell Roland, spilte ut at Norfund bør investere 1 % av SPU. FIVAS har jobbet i ForUM med sivilsamfunnets posisjoner på investering av oljefondet i utviklingsland, og forvaltning og kommet med utspill i media og på andre arenaer. FIVAS har fulgt debatten, og blant annet hatt møte med Snorre Valen, parlamentarisk nestleder og utenrikspolitisk talsperson for SV. FIVAS overleverte og diskuterte flere konkrete forslag i dette møtet, blant annet om hvordan etikkrådet kan få mer makt, og sendte i etterkant innspill til SVs forslag til arbeidsprogram for neste stortingsperiode. Etter både lobbymøter og paneldebatter er den konkrete erfaringen at våre innspill er verdifulle. FIVAS har også videreformidlet Municipal Services Project sitt innspill om økt investering av offentlige pensjonsfond i offentlig infrastruktur. Vi har spilt inn dette som en alternativ investeringsstrategi for SPU, for å avhjelpe investeringsbehovet i vann- og sanitærtjenester på bedre vilkår enn private.

Følging av prosjekter

2012 har i noen grad vært et innkjøringsår hva gjelder følging av prosjekter. Daglig leder og informasjonsmedarbeider har brukt mye tid på å sette seg inn i nye saksfelt og nye områder, løpende oppfølging av prosjekter har derfor vært noe redusert. Vi har fokusert på noen store internasjonale kampanjer, og på utvalgte prosjekter med norske aktører involvert. Vi håper å kunne følge flere prosjekter hvor sentrale norske aktører er involvert i 2013.

Afrika: Uganda, Etiopia, Kongo og Sør-Sudan

Vi har i løpet av året fulgt opp **Bugoye** og **Bujagali** utbyggingene i Uganda. Vi har hatt møter med Norfund og Trønder Energi for å diskutere Bugoye-prosjektet og har jobbet for å få innsyn i sluttevaluering fra første fase med oppfølging av Social and Environmental Impact. Vi har utvekslet erfaringer med kraftutbygging i Uganda og entreprenør på Bujagali, Salini, med Italienske aktivister, og bidratt med bakgrunnsinformasjon om kraftsektoren i Uganda til norske media. Vi har også hatt medieoppslag om Bujagaliutbyggingen. Bugoyeutbyggingen ble dekket i Adresseavisa i første kvartal 2012.

Vi har i løpet av året også skrevet artikler blant annet om **Grand Inga** i Kongo og energiutvikling i **Sør-Sudan**. **Etiopia** har vært et fokus område i 2012, blant annet på grunn av økt støtte gjennom det nye "Energy +"-initiativet og på grunn av store utbygginger, som **Grand Renaissance dam**. Se også mer om oppfølgingen av Etiopia under studiereiser.

Asia: Laos og Mekongelven

FIVAS har gjennom året fulgt **Theun Hinboun** utbyggingen i Laos, hvor Statkraft er involvert, og hatt flere møter med Statkraft om konsekvenser for miljø og berørte mennesker. FIVAS har skrevet brev med International Rivers til Theun Hinboun Power Company, og Statkraft og fulgt opp disse. I desember ble det gjennomført en studiereise til Laos, les mer under studiereise. Utvidelsen av kraftverket var planlagt åpnet på nyåret 2013 (Åpningen ble kunngjort fredag 18.1.13). FIVAS følger også utbyggingen av **Xayaburi** på Mekongelven i Laos. FIVAS har også i år tatt opp Oljefondets investeringer i det svært ødeleggende prosjektet.

Bildet: Nam Gnouang dammen – Theun Hinboun Expansion Project.
Foto Jonas Holmqvist, FIVAS

Latin-Amerika: Guatemala og Brasil

FIVAS har også fulgt prosjektet **Hidro Santa Cruz** i **Barillas** i **Guatemala** hvor Norfund er investor. Prosjektet ble stoppet etter uro i mai, og Norfund stoppet alle sine utbetalinger til prosjektet. FIVAS, ved Miguel Utreras og Jonas Holmqvist, hadde da møte med Norfund om investeringen og med

spørsmål om hvilke forhåndsregler Norfund hadde tatt. Senere tilspisset situasjonen seg, med attentat mot sivilsamfunnsledere, som resulterte i at en av dem døde. Militæret ble og utstasjonert, og det ble erklært unntakstilstand i området. Hidro Santa Cruz hadde tillatelse fra ministeriet for Energi og gruvedrift til prosjektet, men det er nå stoppet. Miguel Utreras har gjennomført møter med organisasjoner i Guatemala om situasjonen. Situasjonen er også tatt opp av Latin-Amerikagruppene, og omtalt i deres medlemsblad.

FIVAS har også fulgt **Belo Monte** utbyggingen i Brasil og kritisert oljefondets investeringer i selskaper knyttet til prosjektet. FIVAS har blant annet skrevet om utbyggingen i Verdensmagasinet X.

II. Informasjonsarbeid

Informasjonshenvendelser

Vi har besvart informasjonshenvendelser fra journalister, studenter og forskere, både i Norge og utlandet, om spørsmål relatert til prosjekter/temaer vi jobber med.

Medieoppslag

I 2012 har FIVAS hatt en god frekvens på tilstedeværelse i media om temaer/prosjekter vi jobber med. Vi har totalt 10 medieoppslag i Klassekampen, Dagsavisen, Ny Tid, Bistandsaktuelt, Verdensmagasinet X og Putsj. I tillegg har vi flere ganger vært i kontakt med journalister som har etterspurt bakgrunnsinformasjon og tips til reportasjer.

Når	Medium	Tittel/tema	Journalist/skribent/kontakt
Februar	Essay i Verdensmagasin et X	«Oppdemmet frustrasjon» Om Bujagalidammen i Uganda	Jonas Ådnøy Holmqvist og Anette Tjomsland
Juni	Leserinnelegg i Klassekampen	"Infrastruktur for hvem?" Om 1 % av SPU til næringslivsinvesteringer.	Anette Tjomsland
Juni/juli	Kronikk på Natur og ungdoms nettside	Rio+20 og retten til vann	Jonas Ådnøy Holmqvist
August	Intervju i Putsj (Natur og ungdom)	Retten til vann	Jonas Ådnøy Holmqvist
August	Kronikk i Ny tid	"Vannran er Landran" Om water grab i landbruksinvesteringer	Anette Tjomsland
August	Intervju Ny Tid, Miljø og ressurser spalten	Reservoarer og klimagassutslipp	Runa Hestmann
September	Kronikk Dagsavisen	"Uriktig av Coca Cola" Om Cola i Kerala. CSR/ Miljødeleggelser.	Jonas Ådnøy Holmqvist
November	Appell på putsj.no	"Hver dråpe teller" Om klimaendringer og vann	Anette Tjomsland og Lan Marie N. Berg
Desember	Essay i Verdensmagasin et X	"Brasils hvite vannkraftelefant" Om Belo Monte og norske interesser i utbyggingen.	Anette Tjomsland
Desember	Innlegg på bistandsaktuelt.no	"Små løsninger på store energiutfordringer" Om Energy + og Etiopia.	Guro Gjørven

Nettsider og nyhetsbrev

I 2012 ble det lagt ut 35 egenproduserte nyhetssaker på nettsidene, i gjennomsnitt 2,9 saker i måneden. I tillegg er det lagt ut 45 internasjonale saker med lenker til relevante kilder, i snitt blir det 3,75 slike saker i måneden. Det er sendt ut 8 nyhetsbrev med saker fra nettsiden. Hvert nyhetsbrev inneholder 3 egenproduserte saker på norsk, og 3 internasjonale saker på engelsk med link til andre kilder. FIVAS har 607 nyhetsbrevabonnenter (pr 23.01.2013). I løpet av året har nyhetsbrevløsningen blitt oppgradert, og en rekke tekniske feil er utbedret. Vi har nå fått automatisk påmelding til nyhetsbrevet direkte på fivas.org, og utsending fra e-redatør, vår publiseringsløsning. Tidligere måtte vi sende ut nyhetsbrevet via Outlook, og oppdatere alle adresselister manuelt. Dette har derfor lettet arbeidet med hver utsending betraktelig. Utbedringene ble igangsatt høsten 2011, og implementert i løpet av 2012.

Sosiale medier

Høsten 2012 laget tre studenter fra BI kommunikasjonsplan for FIVAS i sosiale medier. Denne planen kommer med konkrete forslag til hvordan FIVAS skal kommunisere med ulike målgrupper på de forskjellige sosiale plattformene (Facebook, Twitter, blogg etc). Studentene fikk A på oppgaven, noe som viser at anbefalingene er godt teoretisk og praktisk forankret.

Sosiale medier er viktigere kanaler, som med fordel kan brukes mer. FIVAS er i dag tilstede på Twitter, Facebook, Wordpress (blogg) og Slideshare.

En sentral del av anbefalingene i kommunikasjonsplanen er hvordan vi kan benytte sosiale medier til politisk påvirkningsarbeid og dialog. Vi har i løpet av året erfart at sosiale medier er svært effektive til kontakt og dialog med politikere. I september fikk Anette Tjomsland til et møte med Snorre Valen i SV, og Ingrid Aas Borge, leder i Changemaker, som et resultat av Twittermelding etter et seminar på stortinget. Jonas Åndøy Holmqvist har også benyttet twitter til god dialog med Heikki Holmås, om blant annet vannkraft i Etiopia. Dette kan vi med fordel gjøre mer av og lykkes bedre med, ved å følge kommunikasjonsplanen.

I november og desember 2011 startet FIVAS sin nettleverandør, Netlab, arbeidet med å implementere sosiale medier på www.fivas.org. Disse endringene ble lansert våren 2012, i form av en såkalt footer i bunnen på forsiden www.fivas.org og integrering av sosiale medier i bunnen av alle saker. I tillegg ble Slideshare integrert på rapportsidene.

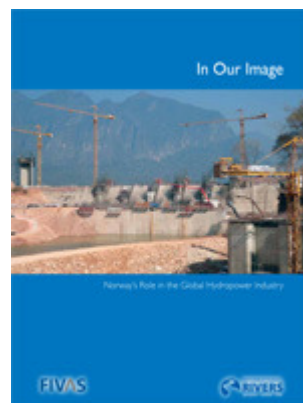
Nettsider

En rekke utbedringer ble påbegynt høsten 2012 og implementert våren 2013, noen av disse er omtalt under nyhetsbrev og sosiale medier. I tillegg ble det lagt opp automatiserte artikkellister, noe som forbedret den visuelle profilen til nettsiden, og forenklet publiseringsløsningen. Det ble også laget en funksjon som gjør at den øverste saken på forsiden kan byttes ut uavhengig av artikkellisten. Det gir mulighet til å legge inn større bilder av kampanjer og rapporter, som kan ligge der over en lengre periode. Rullegardinmenyen på toppen av siden ble også byttet ut, slik at undermenyene dukker opp på venstre side isteden. Involvert knappen ble gjort tydeligere, og et gammelt bilde på venstresiden ble byttet ut med påmelding til nyhetsbrev.

Publikasjoner

I 2012 ble det utgitt følgende publikasjoner:

- *From Privatisation to Corporatisation*, Rapport skrevet av J. Magdahl
- *Investments in deep Water*, oversettelse av S. Hernes rapport fra 2011.
- *Hver Dråpe Teller – Vannsikkerhet og energi i et endret klima*, rapport av L.M. Berg mfl.
- FIVAS-flyer med kort informasjon om organisasjonen produsert på norsk.

- Oversatt til engelsk og trykt opp til Globaliseringskonferansen

- *Vann og Konflikter*. Ble sendt ut som elektronisk nyhetsbrev 8 ganger. Det er også sendt ut fem nyhetsbrev til frivillig lista med vann-saker fra andre organisasjoner (utenlandske).

En rapport om den afrikanske utviklingsbankens "Water Facility" finansiert sammen med ForUM har i 2012 vært under utarbeidelse av Afrodad, men er ikke ferdigstilt ved årsslutt.

Arrangementer

Dato	Arrangement	Sted	FIVAS bidrag
14.3.	Lansering Corporatisation-rapport	FAME, Marseille	Innleder
15.5.	Konferanse: Food, Water and Energy in Rio + 20	Håndtverkeren Oslo	Medarrangør
28.6.	FIVAS sommerfest	Folugstads gate 32	Arrangør
11.7.	Foredrag for PRESS	Nærsnes, Asker	Daglig leder
13.9.	Fivas Temakveld,	Solhuset	Arrangør
11.10.	Åpning av Blå Oktober	Eidsvolls plass	Koordinator
12.10.	Nytenking for oljefondet	Solidaritetshuset	Arrangør
12.10.	Film: Last call at the Oasis	Vika, samarbeid med Film fra Sør	Medarrangør
15.10.	Temadag: Alternative løsninger for vann og sanitær	DOGA	Koordinator
15.10.	The Post-2015 Development Goals: Opportunities and Challenges for the Right to Water and Sanitation	DOGA	Arrangør
15.10.	Filmvisning og diskusjon: Sanitærproblematikk og bistand på Haiti	DOGA	Medarrangør
16.10.	Ren energi – Menneskerettigheter og norsk bistand til vannkraft	Ulandsseminaret på Blindern	Arrangør
2.11.	Lansering Hver Dråpe Teller – Vannsikkerhet og energi i et endret klima.	Globaliseringskonferansen, Folkets hus	Arrangør

Blå oktober-kampanjen, som har som formål å sette søkelyset på retten til vann og sanitær, ble arrangert for sjette år på rad 11.-16. oktober. Kampanjen ble åpnet foran stortinget av Vøyensvingen barnehage som kastet bæsje i et barnebasseng, for å illustrere hva som skjer når dårlige sanitærforhold fører til forurensset drikkevann. Temaet for Blå Oktober 2012 var alternative vann- og sanitærløsninger. På programmet sto seminarer og filmvisninger, i samarbeid med Oslo Dokumentarkino, Ulandsseminaret og Film fra Sør. Stortingspolitikerne Janne Fardal Kristoffersen (fra Høyre, vikar for Peter Gitmark), og Tore Nortun (AP) fra Utenrikskomiteen fikk servert et glass "bæsjevann" av barna, og overlevert kampanjens politiske krav. Det er laget en film fra åpningen som kan sees på YouTube, ved søk på «Bæsjevann på Eidsvolls plass».

Oppmøtet på arrangementene varierte fra ca 10 til 70. Det var stor interesse blant de fremmøtte på de ulike arrangementene og mange tilbakemeldinger om at dette er et viktig tema å sette fokus på.

Janne Fardal Kristoffersen er skeptisk til å drikke bæsjevann. Det skitne vannet havner i bassenget igjen. Foto: Tom Henning Bratløe

Studie- og prosjektreiser

I 2012 ble det foretatt to studiereiser i tillegg til deltakelse på internasjonale konferanser. På grunn av situasjonen på kontoret og eksterne endringer, ble begge reisene foretatt av Daglig leder som eneste representant for FIVAS. Det er en målsetting å spre studiereisene på de ansatte og å trekke med deltakelse av styret, men det lot seg ikke gjøre i 2012.

I november gjennomførte FIVAS en studiereise til **Etiopia** for å få mer kunnskap om Norges støtte til vannkraftsektoren. Fokus var særlig institusjonssamarbeidet mellom NVE og Ministeriet for vann og energi. FIVAS gjennomførte møter med den norske ambassaden, representanter for relevante Etiopiske etater, og andre organisasjoner i Addis Abeba. NVEs institusjonssamarbeid med det etiopiske ministeriet fikk sterk kritikk for manglende gjennomføring av aktiviteter og dårlig måloppnåelse i en midtveisevaluering i 2012. Samtaler med ambassaden og andre møter i Etiopia gir inntrykk av at rapportens konklusjoner er riktige selv om den er bestridt av blant annet NVE. Studieturen bekrefter at det ligger systematiske utfordringer for en aktør som NVE i å gjennomføre et samarbeid med den sterkt politiserte administrasjonen i det Etiopiske ministeriet, og ikke minst på bakgrunn av den store forskjellen i institusjonelle forhold. Studieturen styrket antagelsen om at menneskerettigheter kommer i annen rekke i norsk samarbeid, og har ikke minst gitt et godt grunnlag for å diskutere energipolitikk og norsk påvirkning i regionen. Møtet om norsk Etiopapolitikk, som Kristin L. Tufte deltok på, sammenfalt med daglig leders reise i Etiopia. Studiereisen oppfølges med videre utforming av FIVAS posisjon på norsk støtte til Etiopia, og med å styrke dialogen med norske myndigheter. Etiopia er også sannsynlig fokus for en rapport i 2013.

I desember ble det gjennomført en studiereise til Laos og vannkraftverket Theun Hinboun, som Statkraft er involvert i. **Theun-Hinboun Expansion Project (THXP)** var nær ferdigstillelse, og nærhet til prosjektet for FIVAS-sekretariatet var en prioritet. Vi besøkte også landsbyer berørt av Nam Theun utbyggingene hvor GIEK har bidratt på finansieringssiden. Studiereisen ble gjennomført i samarbeid med International Rivers representant i Laos. I løpet av turen besøkte vi om lag 15 landsbyer berørt av Nam Theun og THXP. **Nam Theun** er et større prosjekt enn Theun-Hinboun, og programmer for oppfølging av berørte er flere steder overført til verdensbanken. Prosjektet har også i stor grad latt være å flytte landsbyer nedstrøms for utbyggingen. Disse

landsbyene har varierte erfaringer med ris-programmene, og flere har utfordringer med utstyr til irrigering som ikke virker. Overføringen av programmer til regionale myndigheter og Verdensbanken gjør også at de har mindre tro på at de vil få kompensasjon.

Vi besøkte flere landsbyer nedstrøms i Hinboun elven og oppstrøms for Nam Gnoung reservoaret. Vi konstaterte store utfordringer knyttet til flom i monsunesongen. Nedstrøms i Hinboun elven er det også innkjøringsproblemer med nye rismarker, men matsikkerheten ser ut til å være ivaretatt. Det ser ut til at endringen i livsgrunnlag har ført til at en større andel av de berørte tar lønnsarbeid, noe som fører til en større sårbarhet for eksterne fluktuasjoner, men som også kan gi rom for vekst. Det mest alvorlige forholdet ved utbyggingen er usikkerheten blant berørte nedstrøms som har fått beskjed om at de skal flytte, men som ikke har klarhet i når dette skal foregå. Landsbyer har levd i uvisshet med store påkjenninger fra økt vannførsel i elva siden oppstart av prosjektet i 2006, og flere vet enda ikke mer enn at de skal flyttes innen 2015. Reisen ble avsluttet med et møte med Theun Hinboun Power Company sin direktør i Vientiane, hvor våre bekymringer ble formidlet. Møtet følges opp med et brev til THPC hvor vi mer systematisk viderefremmer krav fra landsbyene. Studieturen vil også danne grunnlag for videre arbeid i norsk offentlighet om Statkrafts involvering i prosjektet.

I løpet av reisen hadde FIVAS også møte med organisasjoner basert i regionen i Bangkok, blant annet et møte med Terra om vannspørsmål i Burma.

III. Nettverksarbeid

I 2012 har FIVAS deltatt i nettverksarbeid i Norge og internasjonalt. I Norge har nettverksarbeidet særlig vært konsentrert rundt ForUMs arbeidsgrupper og Blå Oktober-kampanjen. I tillegg har FIVAS søkt samarbeid med andre organisasjoner i enkeltsaker i løpet av året.

I ForUM har FIVAS ledet vann- og sanitærgruppa og fulgt prosjekter knyttet til Rio + 20 og norsk energibistand. FIVAS har også deltatt i ForUMs arbeid med selskapers samfunnsansvar.

Internasjonalt har FIVAS deltatt på og bidratt til planlegging og gjennomføring av det Alternative Verdens Vannforum FAME. FIVAS har jevnlig kontakt med tilknyttede organisasjoner særlig via e-post. FIVAS har i løpet av året jobbet tett med International Rivers, blant annet gjennom en felles rapportutgivelse. Andre nettverk som følges er blant annet NGO forum on ADB, Water Justice Network og Reclaiming Public Water Network.

Møter/konferanser

I 2012 deltok FIVAS i bl.a. følgende møter og konferanser:

Dato	Arrangement	Sted	FIVAS rep.
20.1.	Møte med Phd Student, Tyson Weaver, NTNU	Trondheim	Daglig leder, Jonas Holmqvist, og styreleder Silje Hernes
20.1.	Foredrag for Changemaker Student	Trondheim	Daglig leder
30.1.	Møte med Paul Tharaldsen (fagperson vann) UD	UD	Daglig leder
3.2.	Møte med Utviklingsminister Solheim om Rio+20	UD	Daglig leder
8.2.	Konsultasjonsmøte Ren Energi	UD	Daglig leder
7.3.	Seminar om Rio+20	ForUM	Daglig leder og informasjonsmedarbeider
12.-17.3.	Deltakelse World Water Forum og FAME det alternative verdens vannforum	Marseille	Daglig leder sammen med Silje Hernes og Jørgen Magdahl
15.3.	Lansering av Rapport From privatisation to corporatisation på FAME	Marseille	Jørgen Magdahl
21.3.	Frokostmøte: Blå Bistand	DIGNI, Oslo	Daglig leder
28.3.	Møte med Trønder energi og Norfund om Bugoyeutbyggingen	Norfund, Oslo	Daglig leder
29.3.	NBIMs (oljefondet) NGO-møte	Norges Bank	Daglig leder
10.-11.4.	Rundebordsmøte Bærekraftige energiinvesteringer (tema korrupsjon)	Son	Daglig leder
24.4.	Møte med Norfund om investering i Barillas, Guatemala	Norfund	Daglig leder og Miguel Utreras
4.5.	Telefonmøte UN CEO Water Mandate	Telefon	Daglig leder
7.5.	Seminar Vannkraft i Øst Himalaya	PRIO	Daglig leder og informasjonsmedarbeider
8.5.	Seminar om Oslo Freedom Forum	Solhuset, v LAG	Daglig leder
10.5.	Energy + konsultasjonsmøte	UD	Daglig leder
23.5.	Årsmøte RORG	Storgata 11	Informasjonsmedarbeider
31.5.	Møte med Utviklingsminister Holmås om Rio+20	UD	Daglig leder
4.6.	A Dam-Building Race in Asia	PRIO	Daglig leder
8.6.	Møte med Kjell Repp Internasjonal avdeling NVE	NVE	Daglig leder
12.6.	Møte med Stephen Sparkes vedr THXP	Statkraft, Lysaker	Daglig leder
25.-28.8.	World Water Week	Stockholm	Informasjonsmedarbeider
20.9.	Energy + Konsultasjonsmøte med utviklingsminister Heikki Holmås	UD	Daglig leder
21.9.	RORG høstfellesmøte	Storgata 11	Informasjonsmedarbeider
4.10.	Frokostseminar om Etikkrådet	ForUM	Daglig leder
9.10.	Kommunikasjonsseminar	Latter	Informasjonsmedarbeider
18.10.	Frokostseminar om Statseide selskaper	ForUM	Daglig leder
25.10.	Partienes bistandspolitikk, debatt	Stortinget (arr. RORG)	Daglig leder og informasjonsmedarbeider
1.-2.11.	Stand på Globaliseringskonferansen	Folkets hus	Daglig leder, informasjonsmedarbeider, Silje Hernes, Guro Gjørven,

			Jørgen Eiken Magdahl (styret)
5.11.	Seminar om vann og sanitær	Utviklingshuset (arr. Tekna)	Informasjonsmedarbeider
8.11.	Møte Med Cliff Wang, vannrådgiver Norad	Solhuset	Informasjonsmedarbeider og Jørgen Magdahl
13.11.	Møte med Snorre Valen, Stortingsrep SV		Informasjonsmedarbeider
19.11.	Møte om Norsk Etiopapolitikk	Litteraturhuset (arr. UD)	Kristin L. Tufte (styret)
19.11.	Møte med Norges Ambassade i Etiopia	Addis Abeba	Daglig leder
26.-27.11.	Rundebordsmøte Bærekraftige energiinvesteringer (tema selskapers ansvar/ Burma)	Leangkollen, Asker	Daglig leder
27.11.	Møte med Stephen Sparkes om THXP	Leangkollen	Daglig leder
13.12.	Seminar: Myanmars Political opening	Litteraturhuset	Informasjonsmedarbeider
20.12.	Møte med Robert Allan, THPC	Vientiane, Laos	Daglig leder
21.12.	Møte med TERRA om vannbevegelse i Burma/Myanmar	Bangkok, Thailand	Daglig leder

IV. Organisasjonsarbeid

I 2012 har det vært et mål å rekruttere flere frivillige medarbeidere og organisere arbeidsgrupper etter behov og interesse. Vi må innse at dette er et av feltene som er blitt noe skadelidende på grunn av redusert arbeidskapasitet gjennom året. Vi har så langt som mulig fulgt opp interesserte som har funnet frem til oss. FIVAS opplever en jevn strøm av studenter som tar kontakt i forbindelse med oppgaveskriving og/eller interesse for vannspørsmål. Vi har i løpet av året etablert rutiner for å ta raskt tak i engasjement. Vi inviterer til personlige møter for å bli bedre kjent, og følger opp med konkrete utfordringer tilpasset den enkeltes engasjement. Vi har i løpet av året gjennomført tre arrangementer (et fjerde ble utsatt til januar 2013) spesielt myntet på aktivister. Dette er en økning fra tidligere år. I tillegg til disse tre har vi hatt høy frekvens av andre arrangementer, særlig i andre halvår, noe som har gitt mindre rom og behov for slike møter. Disse tiltakene har samlet sett gjort at vi har fått inn nye ressurser, og har hatt god nytte av frivillig innsats i løpet av året.

